

ca ne bo povečevalo prenočitvenih zmogljivosti, ampak bo vlagalo v gorsko ekološko sanacijo. Montaža največjega pretvornika sončne v električno energijo v Sloveniji na Kredarici je prvi korak v tej smeri, v jubilejnem letu 1993 pa bomo pohod po tej poti nadaljevali s posegi za dodatno zmanjšanje porabe pogonskega goriva in vode. Poleg sončnih celic v Dolini Triglavskih jezer predvidevamo v bližini obeh osrednjih Triglavskih postojank, na Kredarici in pri Dvojnem jezeru, postavitev suhih stranišč. Ob tem, da je gradnja stranišč, ki ne uporabljajo vode, v gorskem svetu nujna, pa je vprašanje, če je to samo naloga postojank in tistih planinskih društev, ki jih oskrbujejo. Suha stranišča so zlasti v Triglavskem pogorju potrebna vsem obiskovalcem, tudi tistim, ki ne prestopijo praga postojank, zato bi morali objektivno določiti lokacije ter investitorja in vzdrževalca takih sanitarnih objektov.

Razprava, katera dejavnost, rekreativna, planinsko-alpinistična, športno-plezalna ali gradbena in gostinska, je vrednejša, je nepotrebna. Druga ne gre brez prve. Gradbene storitve omogočajo varna pota in primerno zmogljivost postojank, domačnost postrežbe dober obisk, povečano število planincev, večji izbor za vrhunske dosežke. Planinci v svojem življenju gore doživljajo različno - od otroških let v spremstvu staršev do let največje sposobnosti obvladovanja navpičnih sten brez spanja v kočah do vračanja na markirane poti in v topla zavetišča postojank.

Planinsko društvo Ljubljana-Matica ne skrbi samo za uspešnost planinskega gospodarstva,

temveč tudi za dejavnost svojih članov. Že od nastanka je največje planinsko društvo v Sloveniji. Sedaj šteje 8870 članov in deluje rekreativno, v alpinističnem, mladinskem, markacijskem, naravovarstvenem in izletniškem odseku. Alpinisti PD Ljubljana-Matica so se povzpeli do najvišje gore sveta, Mount Everesta, in preplezali vrsto prvenstvenih smeri v stenah doma in v tujini. Imena **Stane Belak-Šrauf**, **Viki Grošelj**, **Pavle Kozjek**, **Tadej Slabe** so znana na vseh koncih sveta. S postavitvijo lastne plezalne stene in vzgojo športnih plezalcev društvo dokazuje, da ima razvit tudi refleks za novosti, ki prihajajo iz sveta.

Planinsko društvo Ljubljana-Matica je ponosno na svoje prednike, ki so orali ledino slovenskega planinstva in zgradili temelj osrednjega planinskega društva v Sloveniji. Zgodovino so gradili tudi vsi tisti predani planinci, ki so požrtovalno in brezplačno vodili društvo, skrbeli za izletniško, naravovarstveno, markacijsko, mladinsko in alpinistično dejavnost ter za sprotno vzdrževanje in prilagajanje zmogljivosti postojank potrebam. **Tone Štajdohar** je v težkem času obnove po osvoboditvi do leta 1963 uspešno vodil društvo. Sledili so mu drugi, katerih imena nikoli ne bodo pozabljena.

Uspešno delovanje društva je dokaz oplajanja prevzete dediščine. Ob stoletnem jubileju društva se obvezujemo, da bomo v prihodnosti še z večjo vnemo razvijali ljubezen do slovenskih planin, skrbeli za ohranjanje naših naravnih lepot in nove generacije planincev vzgajali v duhu medsebojnega spoštovanja in prijateljstva.

SPOMIN NA PROF. TINETA ORLA NE BO ZBLEDEL

ČASTNI ČLAN PD ONGER

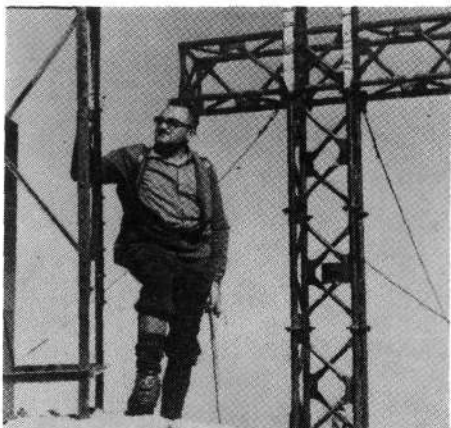
MIRO ŠTEBE

»Čudovita prireditve in okusno urejena razstava! Čestitamo trzinskim planincem ob jubileju, odlično pripravljeni razstavi in slavnostni akademiji! Prav, da ste počastili spomin na velikega Slovence, pedagoga in planinca!« To je le nekaj citatov iz spominke pisne knjige, ki so jo člani PD Onger iz Trzina odprli na razstavnem prostoru v avli Osnovne šole Trzin, kjer je bila razstava o življenju in delu **prof. Tineta Orla** in kjer je bila večina prireditev ob tednu planinstva v Trzinu.

V KNJIŽICI POPISANO ŽIVLJENJE

PD Onger iz Trzina letos praznuje 10 let svojega delovanja, hkrati so člani društva počastili spomin na svojega sokrajana in prvega častne-

ga člana PD Onger prof. Tineta Orla, ki bi letos praznoval 80-letnico, njihovo slavlje pa se je uvrstilo tudi v sklop drugih slovesnosti ob praznovanju 100. obletnice organiziranega planinstva na Slovenskem. Trzinci so se zavedali pomena prof. Orla za slovensko planinstvo, saj so podobno kot večina drugih slovenskih planincev vedeli, da je kar 30 let urejal osrednje slovensko glasilo Planinski vestnik in opravljal vrsto pomembnih funkcij v planinski organizaciji; vendar so bili presenečeni, ko so se med pripravami na slavlje poglobljali v profesorjevo življenje. Osupli so bili nad odzivom, ki ga je njihova namera sprožila. Šele zdaj so spoznavali, kako velik človek je bil prof. Orel, koliko je ustvaril, kje vse je pustil globoke sledi in koliko človeško toplih vezi je stkal. Ko so člani PD Onger Trzin zbirali gradivo o prof. Tinetu Orlu

Tine Orel na Marmoladi

za bilten, ki so ga izdali ob jubileju, so jim na pomoč radi priskočili številni planinci in drugi znani Slovenci. Prav vsi so z velikim zanosom navajali, kaj vse je profesor bil in kaj je njegovo delo pomenilo za planinstvo, šolstvo, za kulturo, turizem, celjsko območje in na splošno za Slovence. Prof. Orel je bil res izjemen človek, saj je deloval na zelo širokem spektru družbenega življenja - in začuda je bil povsod uspešen. Vsi poročevalci o njegovem življenju se strinjajo, da je imel izredno energijo in izjemno bogato znanje, da je izžareval moč duha in predvsem človeškost.

Tine Orel se je rodil 9. 2. 1913 v Trzinu, kjer je obiskoval 1. razred osnovne šole, nadaljnje razrede pa v Ljubljani. Njegovo osebnost je odločilno oblikovala 1. slovenska gimnazija, tako imenovani Škofovi zavodi v Šentvidu, kjer se je poleg klasičnih jezikov, latinščine in grščine, učil tudi nemščino in neobvezno še francoščino. Po maturi se je vpisal na oddelek slovenskih jezikov in primerjalne književnosti Filozofske fakultete v Ljubljani. Opravil je izpite iz francoščine in ruščine ter študiral tudi italijanščino. Leta 1936 je diplomiral z odliko. Študij je končal kot odličen humanist s široko klasično izobrazbo. Njegova temeljna naravnost je posegala v vprašanja literarne teorije in svetovne književnosti, pozornost strokovne javnosti pa je pritegnil že z diplomsko nalogo o ritmu pri Prešernu.

SLOVENEK OD NOG DO GLAVE

Hribom se je zapisal z dvajsetimi leti. Sprva je obiskoval predvsem bližnje Grintovce, saj je bilo treba pogosto do hribov kar peš iz Trzina. Kasneje si je lahko pomagal tudi z očetovim kolesom in režijsko karto na železnici, kjer je bil oče zaposlen. Bil je krepke postave in vaje trdega, tudi fizičnega dela. Naporov se ni ustrašil, zato so mu nadelane poti kmalu postale premalo. Poskusil se je z alpinizmom, postal

je gorski reševalec, mahnil pa jo je tudi v tuje gore. Več kot 20 let je bil zapisan alpinizmu.

Prvo redno zaposlitev je dobil na gimnaziji v Celju, kjer je po vojni postal tudi ravnatelj. Z vsem srcem se je predal pedagoškemu delu, kjer je opravljal vrsto odgovornih funkcij; med drugim je bil pedagoški svetovalec in direktor Zavoda za prosvetno pedagoško službo, predstojnik oddelka za učbenike v Zavodu za šolstvo Slovenije, nazadnje pa je bil še profesor na Pedagoški akademiji v Ljubljani. Spominjajo se ga kot odličnega pedagoga, ki je znal svoje bogato znanje uspešno prenašati na svoje učence in ki je bil pripravljen pozorno prisluhniti posameznim nadobudnežem in njihovim težavam.

Med poklicnimi kolegi je užival izreden strokovni ugled. V izdatni meri je prispeval k oblikovanju višje jezikovne kulture več rodov učiteljev na slovenskih šolah, ima pa tudi velike zasluge, da niso takrat, ko so se začele bohotiti ideje o skupnih jedrih, za posamezne splošne predmete v šolah namesto slovenskih učbenikov enostavno prevedli učbenike avtorjev iz drugih republik takratne Jugoslavije. Menil je, da bi to pomenilo ne le podcenjevanje naših piscev - strokovnjakov, ampak bi bil to tudi resen udarec slovenski nacionalni kulturi in znanosti. Bolelo ga je vse, kar je dišalo po odklanjanju slovenstva v našem prostoru. Bil je Slovenec od nog do glave.

To slovenstvo je prišlo do izraza tudi na drugih področjih njegovega delovanja. Svoje bogato znanje in življenjsko izkušnost je namreč široko razdaljal še na številnih drugih področjih družbenega dela. Prav gotovo je bil ena od najmarkantnejših osebnosti med celjskimi razumniki po 2. svetovni vojni. Bil je eden izmed tistih, ki so s svojim delom zdravo včlenjevali družbena in kulturna prizadevanja Celja in celjske regije v slovenski narodni, družbeni in kulturni razvoj ter mu odpirali razglede v širše obzorje. Več let je pisal za Celjski tednik sveže politične pregleda, v Tedniku in na programu lokalne radijske postaje pa je objavljali tudi pronicljive, dobrohotno kritične ocene celjskih gledaliških predstav.

PISEC IN PLANINSKI ORGANIZATOR

Kot predsednik gledališkega sveta je botroval preraščanju celjske amaterske gledališke skupine v poklicno kulturno umetniško ustanovo, spremljal in spodbujal pa je tudi rast drugih celjskih kulturnih ustanov. Več let je urejal Celjski zbornik in pri tem spodbudil vrsto raziskav, razprav in člankov, ki so v marsičem vplivali na kakovost in odločitve o nadaljnjem razvoju celjskega območja. Vidno pa je bilo tudi njegovo sodelovanje pri Turističnem vestniku, Sloven-

Na slavnost ob otvoritvi razstave o življenju in delu prof. Tineta Orla se je zbralo veliko planincev

skem biografskem leksikonu in drugih publikacijah.

Ob vsej tej pestri dejavnosti je planinstvo zanj ostajalo dejavnost, ki ga je motivirala, mu vlivala novih moči in idej, ga sproščala in navduševala. Ko je prišel v Celje, se je hitro priključil tamkajšnjim planincem in že leta 1940 postal odbornik Celjske podružnice SPD, kasneje pa je bil kar 17 let predsednik PD Celje. V času njegovega predsednikovanja so Celjani zgradili kar štiri planinske postojanke, na Okrešlju, Korošici, Mozirski planini in v Logarski dolini, dosegli pa so še vrsto drugih planinskih in organizacijskih uspehov. Bil je dober organizator z izostrenim čutom za odgovornost, zato ni čudno, da je kmalu postal član glavnega odbora PZS. Velike psihične napore je racionalno kompenziral s fizično aktivnostjo. Kot se spominja njegov prijatelj in poklicni kolega **Mirko Lužnik**, jo je profesor trikrat tedensko zgodaj zjutraj ne glede na vreme odmahal do Celjske koče pod Tolstim vrhom. Ob sedmih, uro pred pričetkom pouka, pa je veder in nasmejan že pozdravljaj učitelje in dijake-vozače.

UREDNIK PLANINSKEGA VESTNIKA

Leta 1950 je prevzel še urednikovanje Planinskega vestnika, in to za celih 30 let. S tem svojim delovanjem se je neizbrisno zapisal v zgodovino našega planinstva, saj je Planinski vestnik pod njegovim vodstvom postal nekakšna planinska tribuna, povezovalna in navdihovalna publikacija, ki je s svojimi prispevki tudi gradila in usmerjala slovensko planinstvo in alpinizem. Profesor je pisal, vabil in spodbujal številne sodelavce, hkrati pa je tudi poročal, komentiral in opozarjal. K pisanju je pritegnil številne kasnejše planinske pisatelje. Bil je res neumoren spodbujevalec, svetovalec in men-

tor, ki si je razpletel zelo široko dopisovalno mrežo.

Skoraj nerazumljivo je, kako je ob vsej svoji dejavnosti, ob kupih pisem, spisov in drugih člankov ter ob vsej svoji družbeni aktivnosti še našel čas za prevajanje in urejanje različnih knjig drugih avtorjev. Prevedel je **Tichyev** Himalajo in **Terrayeve** Osvajalce nekoristnega sveta. Ob 75-letnici ustanovitve SPD je pripravil antologijo Planinsko berilo, uredil je učbenik za ljubitelje narave Življenje v naravi, s pretehtanim posluhom je izbral in uredil spise zdaj znanim planinskim piscem **Janku Mlakarju** (Iz mojega nahrbtnika), **dr. Francetu Avčiču** (Kjer tišina šepeta) in **dr. Mihi Potočniku** (Srečanja z gorami). Vsem tem knjigam je dodal uredniško spremno besedo in strokovne opombe.

Trzinski planinci so ponosni, da je tak velikan prišel iz njihovega kraja in da je bil prvi častni član njihovega planinskega društva. Odločeni so, da ne bodo dopustili, da bi spomin na tega zaslužnega Slovenca zbledel. Na slavnosti otvoritvi razstave o življenju in delu prof. Orla sta hčerka prof. Orla **Tanja Orel-Šturm** in predsednik PD Onger Trzin **Janez Žnidar** podpisala tudi pogodbo, s katero so dediči prof. Orla trzinskim planincem predali planinsko zapuščino prof. Orla. V PD Onger Trzin že pripravljajo vse, da bi v društvenih prostorih odprli sobo, posvečeno prof. Tinetu Orlu, v kateri bo stalna razstava izbranih eksponatov iz profesorjeve zapuščine. Ker pa gre za precej pisnega gradiva, bodo za to uredili poseben arhiv, ki bo omogočil študij te zapuščine.

Trzinci se zavedajo, da stojijo pred odgovorno nalogo, vendar si v šali zagotavljajo, da so iste krvi, kot je bil prof. Orel in da že imajo tudi nekaj organizacijskih izkušenj.

Ko premišljujejo v desetletni prehojeni poti društva, ocenjujejo, da njihovo zaupanje v lastne moči le ni na trhlih nogah.